

*Załącznik
do Uchwały Nr VI/47/11
Rady Miejskiej w Zamościu
z dnia 28 marca 2011 r.*

*Miejskie Centrum Pomocy Rodzinie
w Zamościu*

***Program Aktywności Lokalnej
w zakresie wsparcia społecznego rodzin
z terenu Miasta Zamość w roku 2011***

Akceptuję:

Zamość, marzec 2011 roku

Wstęp

„Strategia Polityki Społecznej rządu w latach 2007 – 2013” zawiera zapis: „Celami Strategii jest zbudowanie zintegrowanego systemu polityki państwa prowadzącej do ułatwienia wszystkim obywatelom równego dostępu do praw społecznych, *poprawy warunków powstawania i funkcjonowania rodzin* oraz wsparcia grup i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym przy zapewnieniu demokratycznego współuczestnictwa obywateli.” /str. 21/. Mając powyższe na uwadze należy stwierdzić, iż rolą pomocy społecznej jest nie tylko udzielanie wsparcia ekonomicznego, ale przede wszystkim pomoc wszystkim rodzinom zwłaszcza niewydolnym, w realizacji ich najważniejszych funkcji: wychowawczej, opiekuńczej i socjalizacyjnej. W zakresie funkcji opiekuńczej i wychowawczej wspieranie rodziny polegać ma na rozwijaniu i udostępnianiu usług społecznych wspomagających rodziny w wychowaniu i opiece nad dziećmi. W zakresie socjalizacyjnej funkcji rodziny konieczne jest stworzenie warunków bezpiecznego i wolnego od zagrożeń patologiami wychowania dzieci.

Z uwagi na zmiany ustrojowe, a co za tym idzie ubożenie społeczeństwa, środowisko rodzinne ulega głębokim przemianom. Coraz częściej pojawia się rozczarowanie, lęk przed przyszłością, brak perspektyw, poczucie bezradności, bierność, jak też atrofia więzi rodzinnej. Funkcje wychowawcze w rodzinie osoby bezrobotnej narażone są na duże zakłócenia i ograniczenia, a konsekwencją mogą być aspołeczne zachowania dzieci (wagary, zachowania agresywne, alkohol, ucieczki z domu, kradzieże). W związku z licznymi utrudnieniami w prawidłowym wypełnianiu zadań rodzicielskich pojawia się także zjawisko definiowane jako niewydolność opiekuńczo – wychowawcza. W skrajnych sytuacjach niewydolności, w celu ochrony interesów dziecka i w trosce o jego dobro, władza rodzicielska zostaje sądownie ograniczona przez nadzór kuratora sądowego. W procesie prawidłowego pełnienia funkcji socjalizacyjnej i wychowawczej, rodzinę wspiera także placówka oświatowa, do której uczęszcza dziecko. Dzięki systematycznym obserwacjom oraz zadaniowaniu w procesie edukacji, pedagodzy dostrzegają obszary funkcjonowania dziecka oraz rodziny, które w sposób szczególny wymagają oddziaływań korygujących i wspierających. Dlatego podejmowanie działań na rzecz wspierania rodzin w prawidłowym pełnieniu ich ról społecznych, powinno opierać się na współpracy z placówkami oświaty.

Ubóstwo jest jednym z czynników, który dotyka coraz większą liczbę rodzin i żyjących w nich dzieci, a ma duży wpływ na funkcjonowanie tych rodzin. Z danych własnych za rok 2010 wynika, iż 21% rodzin korzystało z pomocy finansowej Centrum z uwagi na

problemy opiekuńczo – wychowawcze oraz bezradność rodzicielską. Zadaniem instytucji pomocowych jest aktywizowanie oraz pomaganie i wspieranie w sytuacji, gdy realizacja zadań, czy też osiągnięcie określonych celów przekracza możliwości potencjalnych beneficjentów. Wiąże się to nierozdzielnie z godnością każdego człowieka, czyli z prawem do wolnego i świadomego działania. W tym ujęciu, znaczenia nabiera zasada partycypacji społecznej, polegająca na włączeniu obywateli w rozwiązywanie istniejących problemów.

Z posiadanych danych wynika, iż na terenie Miasta Zamość na dzień 1 marca 2011r. kuratorzy rodzinni sprawują nadzór nad 118 rodzinami, w których przebywa 214 małoletnich dzieci. W przeliczeniu na publiczne placówki oświatowe funkcjonujące w mieście, średnio do każdej z nich uczęszcza 4 dzieci pochodzących z więcej niż 2 rodzin objętych dozorem z uwagi na niewydolność opiekuńczo – wychowawczą rodziców.

Mając na uwadze wspieranie rodzin niewydolnych wychowawczo, niepełnych i wielodzietnych Miejskie Centrum Pomocy Rodzinie podjęło inicjatywę nawiązania współpracy z zamojskimi szkołami w tym zakresie. Na spotkaniu z pedagogami w dniu 8 grudnia 2010 roku przedstawiono możliwości wynikające z realizowanego przez MCPR projektu systemowego oraz przedstawiono założenia na rok 2011. Jednym z przedstawionych działań był zarys Programu wsparcia dla rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi, planowany do realizacji w ścisłej współpracy z jedną ze szkół. Należy podkreślić, iż jedyną szkołą, która okazała zainteresowanie współpracą z MCPR w zakresie wsparcia rodziców poprzez organizowanie na terenie szkoły warsztatów i treningów umiejętności psycho- pedagogicznych, był Zespół Szkół Nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi w Zamościu.

Na uwagę zasługuje fakt, iż do Zespołu Szkół Nr 1 uczęszczają dzieci z 15 rodzin, w których sąd ograniczył wykonywanie władzy rodzicielskiej nad małoletnimi dziećmi. Ponadto 15 uczniów objętych jest dozorem kuratorskim z uwagi na niezrealizowanie obowiązku szkolnego, 21 ma zdiagnozowane zaburzenia zachowania, 69 uczniów wychowuje się w rodzinie niepełnej, a 7 w rodzinach zastępczych. Tak duża różnorodność problemów wychowawczych powoduje, iż uzasadnione jest skierowanie do Zespołu Szkół Nr 1 dodatkowego wsparcia dla rodzin w celu poprawy ich funkcjonowania.

Jakościową zmianę w podejściu do rozwiązywania problemów z zakresu integracji społecznej grup osób marginalizowanych przyniosły nowe priorytety polityki integracji społecznej oraz dostępność środków finansowych z EFS w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Działania podejmowane przez Miejskie Centrum Pomocy Rodzinie w ramach projektu systemowego mają na celu wzmocnienie umiejętności społecznych osób

zagrożonych wykluczeniem i wykluczonych. Dzięki pozyskanym środkom unijnym możliwe jest kierowanie wsparcia do rodzin w celu odbudowywania prawidłowych relacji w rodzinie oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych poprzez jej członków. Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne oraz mieć charakter profilaktyczny i ochronny, dlatego kierowanie wsparcia do rodziców dzieci uczęszczających do Zespołu Szkół Nr 1 jest w pełni uzasadnione.

Cel:

Celem głównym *Programu Aktywności Lokalnej w zakresie wsparcia społecznego rodzin z terenu Miasta Zamość w roku 2011* jest udzielenie wsparcia społecznego oraz zwiększenie umiejętności opiekuńczych i wychowawczych rodziców (mieszkańców Zamościa, klientów pomocy społecznej w wieku aktywności zawodowej) dzieci będących uczniami Zespołu Szkół Nr 1 w Zamościu.

Cele szczegółowe:

1. Diagnoza poziomu funkcjonowania rodziców oraz sposobów zaspakajania potrzeb dzieci w procesie wychowawczym.
2. Udzielenie wsparcia społecznego dostosowanego do zdiagnozowanych potrzeb rodziców poprzez udział w warsztatach i treningach podnoszących umiejętności niezbędne dla prawidłowego funkcjonowania rodziny.
3. Umożliwienie skorzystania z pomocy asystenta rodziny we własnym miejscu zamieszkania w celu modelowania prawidłowych relacji wewnątrz rodziny.
4. Wzmocnienie rodzin poprzez zapewnienie dostępu do specjalistycznej pomocy zgodnej z potrzebami rodzin korzystających ze wsparcia w ramach Programu.
5. Zapewnienie opieki nad dziećmi na czas uczestnictwa rodziców w zajęciach.

Zakładane rezultaty:

1. Objęcie wsparciem 30 osób, w tym co najmniej 15 rodzin.
2. Poprawa jakości życia rodzin uczestników Programu umożliwiająca realizowanie funkcji i zadań służących rozwojowi oraz osiągnięciu samodzielności, zaradności, niezależności i odpowiedzialności jej członków.
3. Zacieśnienie współpracy pomiędzy MCPR, a Zespołem Szkół Nr 1, na rzecz poprawy funkcjonowania rodzin.

Adresaci Programu:

Działaniami w ramach *Programu Aktywności Lokalnej w zakresie wsparcia społecznego rodzin z terenu Miasta Zamość w roku 2011* będą obejmowane w szczególności osoby i rodziny ze zdiagnozowanym problemem opiekuńczo - wychowawczym, klienci pomocy społecznej objęci dozorem kuratorskim, rodziny wielodzietne, matki samotnie wychowujące dzieci oraz rodzice, których dzieci są poddane dozorowi kuratorskiemu z uwagi na nie realizowanie obowiązku szkolnego. Rekrutacja rodziców do udziału w Programie będzie odbywała się w ścisłej współpracy pomiędzy MCPR a Zespołem Szkół Nr 1. Planowane jest objęcie wsparciem co najmniej 20 osób, które jednocześnie są osobami w wieku aktywności zawodowej oraz mieszkańcami Zamościa. W Programie może wziąć udział również otoczenie osób zakwalifikowanych do Programu.

Opis planowanych działań:

Jednym z pierwszych działań w ramach *Programu* będzie zawarcie Porozumienia z Zespołem Szkół Nr 1 na rzecz współpracy przy realizacji jego założeń. W oparciu o wstępnie wytypowane przez psychologa i pedagoga szkoły rodziny oraz rodziny wskazane przez pracowników socjalnych MCPR, zostanie przeprowadzony proces rekrutacji, w którym specjalista dokona diagnozy poziomu funkcjonowania rodziców oraz sposobów zaspakajania potrzeb dzieci w procesie wychowawczym. Dzięki zrealizowanym działaniom będzie możliwe opracowanie szczegółowych form wsparcia dla każdej z rodzin indywidualnie i grupowo z uwzględnieniem możliwości wspierania rodzin przez asystenta rodziny. Rodzice zostaną zaproszeni do udziału w warsztatach i treningach psycho – pedagogicznych, które będą odbywały się na terenie Zespołu Szkół Nr 1. W celu wzmocnienia funkcjonowania rodzin zostanie zapewniony dostęp do specjalistycznej pomocy, z której będą także mogli skorzystać inni rodzice dzieci uczęszczających do tych szkół. Specjalistyczna pomoc będzie świadczona na terenie szkoły w dni organizowania spotkań wychowawców klas z rodzicami, i będzie odpowiadała na aktualne potrzeby zarówno rodziców objętych wsparciem w ramach programu, jak i pozostałych. Mając na uwadze stworzenie rodzicom możliwości skorzystania ze wszystkich zaproponowanych form wsparcia, będzie organizowana opieka nad dziećmi.

Program będzie realizowany zgodnie z założeniami dokumentów programowych EFS, w związku z powyższym w trakcie działań będą prowadzone akcje informacyjno – promocyjne.

Pracownicy socjalni MCPR będą na bieżąco współpracować ze szkołą w zakresie monitorowania uczestnictwa rodzin w zaplanowanych formach wsparcia oraz sporządzania list rezerwowych, w przypadku rezygnacji rodzin z udziału w *Programie*. Ponadto

pracownicy będą prowadzić pracę socjalną na rzecz rodzin uczestniczących w *Programie* w celu wzmocnienia lub odzyskania zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie.

Harmonogram realizacji poszczególnych działań

Działanie \ Okres realizacji	Lipiec	Sierpień	Wrzesień	Październik	Listopad
Rekrutacja uczestników Pal-u					
Warsztaty, treningi i poradnictwo indywidualne dla uczestników					
Wprowadzenie do rodzin asystenta rodziny					
Poradnictwo specjalistyczne dla rodziców dzieci z Zespołu Szkół Nr 1					
Promocja POKL					
Zorganizowanie zajęć z dziećmi na czas uczestnictwa rodziców w zajęciach					

Warunki realizacji zadania:

Warunkiem rozpoczęcia realizacji *Programu* jest jego przyjęcie Uchwałą Rady Miejskiej w Zamościu. Środki finansowe na realizację *Programu* są zaplanowane we „Wniosku o dofinansowanie realizacji projektu systemowego” MCPR i będą pochodziły z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013.

Program zakłada realizację działań zgodnych z „Zasadami przygotowania, realizacji i rozliczania projektów systemowych Ośrodków Pomocy Społecznej, Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie oraz Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013” z dnia 1 stycznia 2011 roku opracowanymi przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego.

Ocena zasobów niezbędnych do uzyskania założonych celów:

W „Strategii rozwiązywania problemów społecznych Miasta Zamość w latach 2004-2006 oraz kierunki na 2007-2013” w oparciu o kompleksową diagnozę problemu zostały zawarte projekty, których celem jest udzielenie wsparcia rodzinom w prawidłowym pełnieniu roli rodzicielskiej.

Ważnym czynnikiem, który przyczyni się do realizacji *Programu* jest również wykwalifikowana kadra pracowników socjalnych w Miejskim Centrum Pomocy Rodzinie w Zamościu.

Czas realizacji zadania:

lipiec - listopad 2011 roku.

Budżet przewidywany na realizację:

Środki na realizację *Programu* zaplanowane zostały we Wniosku o dofinansowanie projektu systemowego pt. „Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu na terenie miasta Zamościa” realizowanego przez MCPR finansowanego z EFS w ramach PO KL, Działanie VII , Poddziałanie 7.1.2. - **50.000,00 zł.**

Podział odpowiedzialności za realizację poszczególnych części składowych programu:

Miejskie Centrum Pomocy Rodzinie w Zamościu jest odpowiedzialne w całości za realizację założeń *Programu*.